

TRUNCUS BRACHIOCEPHALICUS'TAN ÇIKAN A.THYROİDEA İMA OLGUSU

Dr.Mehmet YILDIRIM*, Dr.Zeki YILDIZ**, Dr.Ihsan TAŞÇI***
Dr.Güler KAHRAMAN*, Dr.Mahmut TURUT****

ÖZET

1992-1993 öğretim yılı kadavra disseksiyonları esnasında 48 yaşında bir erkek kadavrada *a.thyroidea ima* varyasyonu saptandı.Nadir rastlanan bu varyasyon nedeni ile ilgili literatür gözden geçirilmiş ve klinik önemi belirtilmiştir.

Anahtar kelimeler: A.thyroidea ima, truncus brachiocephalicus,arter varyasyonları.

SUMMARY

A CASE OF THYROID İMA ARTERY ARISING FROM BRACHIOCEPHALIC ARTERY

During the educational dissection between 1992-1993, a rare case of thyroid ima artery variation was observed in a 48 year old male human cadaver.We reviewed the literature and pointed out the clinical importance of the case.

*Key words:*The tyroid ima artery ,the brachiocephalic artery, artery variations.

GİRİŞ

Sol ventriküldeki oksijenize kanın tüm vücuda dağıtılmasını sağlayan aorta'nın pars ascendens aortae,arcus aortae ve pars descendens aortae olmak üzere üç bölümü vardır.Pars ascendens aortae'den kalbi, arcus aortae'den baş-boyun ve üsttarafı,pars descendens aortae'den de vücudun diğer bölümlerini kanlandıran damarlar çıkar.

Manubrium sterni'nin arkasında,mediastinum superius'ta sağ 2.sternokostal eklem hizasından başlayıp,arkaya ve sola doğru bükülerek kavis çizen,torakal 4.omurunun cismi hizasında inen aorta ile uzanan *arcus aortae*'den truncus brachiocephalicus,a.carotis communis sinistra ve a.subclavia sinistra olmak üzere üç büyük damar çıkar.

* Doç.Dr., İ.Ü.Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Anatomi Anabilim Dalı - İSTANBUL.

** Yrd.Doç.Dr., İ.Ü.Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Anatomi Anabilim Dalı - İSTANBUL.

*** Yrd.Doç.Dr., İ.Ü.Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Hekimlikte Acil Vakalar ABD - İSTANBUL.

**** Yrd.Doç.Dr., T.Ü.Tıp Fakültesi Anatomi Anabilim Dalı - EDİRNE.

Truncus brachiocephalicus, arcus aortae'nin ilk ve en kalın dalı olup manubrium sterni'nin alt bölümünün arkasından sağ sternoklavikuler eklem düzeyine kadar uzanır. 4-5 cm uzunluğunda ve 1.5-1.8 cm kalınlığındadır. Truncus brachiocephalicus, sağ sternoklavikuler eklem arkasında a. carotis communis dextra ve a. subclavia dextra olarak adlandırılan terminal dallarına ayrılır. Nadir olarak trunkustan varyasyonel bir damar olan a. thyroidea ima çıkar (1,2,3,4,5).

A. thyroidea ima, sağ sol a. thyroidea superior et inferior'lar dışında tiroid bezine giden çift olmayan beşinci arterdir. Spatium suprasternale'de, trachea'nın önünde yükselerek tiroid sağ lobunun alt polusu veya tiroid istmusuna giren arter, değişik kaynaklarda "en alt tiroid arteri", "orta tiroid arteri" ve "Neubauer arteri" olarak ta adlandırılmıştır (6,7,8,9).

Belirtilen konumda bulunan bir arterin kesin a. thyroidea ima olarak adlandırılabilmesi için normal dört tiroid arterinin ve özellikle alt tiroid arterinin bulunması şarttır. Bazen "aberrant" çıkışlı bir a. thyroidea inferior olgusu yarıltıcı olabilir (10,11). Theile'nin belirttiği gibi a. thyroidea ima, çift a. thyroidea inferior mevcudiyetinde, bunlar arasındaki arter olarak özetlenebilir (9,11).

Varyasyonel bir arter olan a. thyroidea ima, çok ince bir damar olarak bulunabildiği gibi bazen a. thyroidea inferior çapında bir arter olarak ta ortaya çıkabilir. A. thyroidea ima, tiroid ve larinks cerrahisi ile trakeotomi uygulamasında cerrahi öneme sahiptir (6,7,12,13).

OLGU

1992-1993 disseksiyon döneminde, 48 yaşında bir erkek kadavranın boyun disseksiyonu esnasında tiroid bezini kanlandıran 4 arter dışında sağ lob polusuna ulaşan bir a. thyroidea ima tespit ettik. Kosto-sternal plastronun kaldırılmasını takiben yapılan üst mediastinum disseksiyonunda, arterin truncus brachiocephalicus'tan kaynaklandığını gördük. Olgunun resmini çekerek boyutlarını ölçtük (Şekil. 1)

Truncus brachiocephalicus'un arcus aortae'den çıkış yerinin 3 cm proksimalinde, anterosuperior yüz sınırından kaynaklanan a. thyroidea ima'nın uzunluğu 3.6 cm, çapı ise 3.5mm idi. Önce retrosternal aralıkta, daha sonra trachea'nın önünde olarak trigonum musculare (omotracheale)'de yükselen arter hiçbir dal vermeden tiroid sağ lobunun alt polusuna ulaşıyordu.

Tiroid bezini besleyen diğer arterlerin çapları aşağıda belirtilmiştir:

A. thyroidea superior	sağda 3.6 mm	solda 3.4cm
A. thyroidea inferior	sağda 3.2mm	solda 3 mm

TARTIŞMA

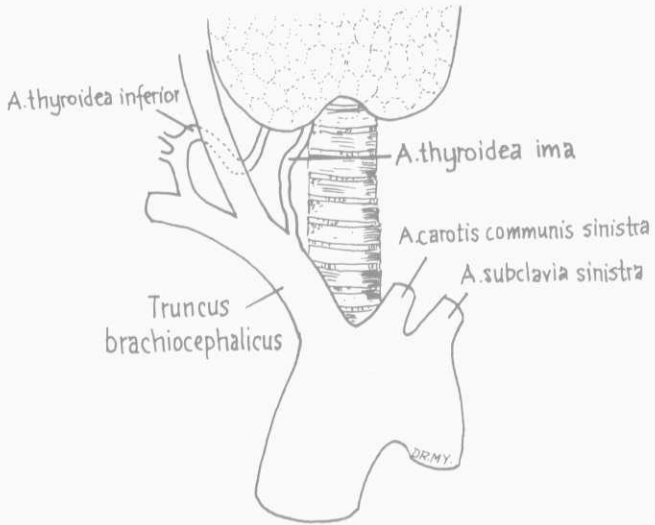
Hem tiroid cerrahisi ile uğraşan genel cerrahlar, hem de oto-rinolaringolojistler tarafından çalışma alanı olan boyun ön bölgesinde seyreden a. thyroidea ima cerrahi öneme sahiptir. Gerek total-subtotal tiroidektomi, gerekse trakeotomi-trakeostomi girişimi esnasında a. thyroidea ima mutlak hatırlanmalıdır (6,12,13,14).

A. thyroidea ima görülme sıklığı bazı araştırmacılara göre % 10 olarak gösterilirken (9), Mc MINN (8) tarafından % 3 olarak belirtilmiştir. Fallers ve Schörer 50 kadavra üzerinde yaptıkları araştırmada iki olguda (% 4) a. thyroidea ima tesbit etmişlerdir (14). Yurdumuzda Terzi, Yıldırım, Mesut tarafından 36 kadavrada yapılan bir araştırma da a. thyroidea ima sıklığı % 2.8 olarak bulunmuştur (9).

A. thyroidea ima'nın arteryel kanlanma bakımından birinci sırayı alan tiroid bezinde diğer tiroid arterlerinin yetmezliğini kompanse ettiği kabul edilmektedir (1,9)

Şekil.1 Truncus brachiocephalicus'tan çıkan a.thyroidea ima (Olgumuz).

Şekil.2 Olgumuzun şematik görünümü.

KAYNAKLAR

1. Williams PL, Warwick R: Gray's Anatomy. Thirty seventh edition, p.734, Churchill Livingstone, Edinburg, London, New York, 1989.
2. Gardner E, Donald JG, O'Rahilly R: Anatomy A Regional Study of Human Structure. Fifth edition, p.326, W B Saunders Company, Philadelphia, London, 1989.
3. Mc Vay CB: Surgical Anatomy. Sixth edition ,Volume 1, p.275, W B Saunders Company, Philadelphia, London, 1984.
4. Ellis H: Clinical Anatomy A revision and applied anatomy for clinical students. Eighth edition, p.288, Blackwell Scientific Publications, Oxford, London, 1992.
5. Snell RS: Clinical Anatomy for Medical Students. Third edition, p.735, Little, Brown and Company, Boston, Toronto, 1986.
6. Lindner HH. Clinical Anatomy. p.136, Appleton and Lange, California, 1989.
7. Zeren Z: Kısa Topografik Anatomi. Dördüncü baskı, s. 174, Sermet Matbaası, İstanbul, 1972.
8. Mc Minn RMH: Last's Anatomy Regional and Applied. Eighth edition, p.258-432, ELBS Churchill Livingstone, 1990.
9. Terzi R, Yıldırım M, Mesut R: Bir Thyroidea İma Olgusu. Türk Oto-Rino-Larengoloji Derneği XVII. Milli Kongresi Kitapçığı, s. 868-873, İstanbul, 1985.
10. Voss H, Herrlinger R: Tachenbuch der Anatomie. Band II, Gustav Fischer Verlag, Stuttgart, 1974.
11. Mehan I: An Atlas of Anatomy Basic to Radiology. W B Saunders Company, Philadelphia, London, 1975.
12. David C, Sabiston JR: Textbook of Surgery. 11th edition, Volume 2 ,p.174, W B Saunders Company, Philadelphia, London, Toronto, 1977.
13. Schwartz SI: Principles of Surgery. 4th edition, p.1546, Mc Graw-Hill Book Company, New York ,Tokyo , 1984.
14. Hollinshead WH: Anatomy for Surgeons. Volume 2, Second edition, Harper and Row Publishers, New York, 1971.